

Мошкун Г. І.

Марченко В.М.

д.е.н., професор, професор кафедри економіки і підприємництва

КПІ ім. Ігоря Сікорського

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИРОБНИКІВ СКЛА

Поточна ситуація в Україні та велика кількість факторів впливу на підприємство зумовили нові умови ведення бізнесу, а відповідно вплинули на розвиток зовнішньоекономічної діяльності. Щоб проаналізувати поточні проблеми та виклики, з якими стикаються виробники скла, розглянемо стан експортно-імпортних операцій за категорією «Скло та вироби зі скла» у таблиці.

Таблиця – Статистика експорту та імпорту скла і виробів зі скла

Вид товару	Роки					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Експорт					
Скло та вироби зі скла, тис. дол. США	160290,2	183155,9	208845,0	248934,3	157742,2	147612,7
Темп приросту до попереднього року, %	116,8	114,3	114,0	119,2	63,4	93,6
	Імпорт					
Скло та вироби зі скла, тис. дол. США	316367,9	320387,5	307558,3	426371,8	263289,6	313139,4
Темп приросту до попереднього року, %	108,7	101,3	96,0	138,6	61,8	118,9

Джерело: складено автором за даними [1]

В період 2018-2021 років спостерігалось зростання експорту, але з початком повномасштабної війни виник спад, зокрема в 2023 році експорт склав 147612,7 тис. дол. США. До того ж, постійні обстріли та атаки з боку ворога, зумовили гостру потребу в склі, зокрема склопакетах, саме тому імпорт в 2022-2023 роках значно перевищує експорт.

Таким чином, перешкодами розвитку ЗЕД для вітчизняних виробників є: постійний ризик руйнування, загроза безпеці персоналу, зміна постачальників і партнерів, нерегулярне електропостачання, дефіцит кваліфікованих кадрів, заборона використання деяких шляхів логістики та способів доставки, подовження процесу транспортування продукції, мінливість валютних курсів, системні обмеження та зміна законодавства з боку держави тощо.

Всі ці проблеми змушують підприємства шукати нові шляхи удосконалення та розвитку ЗЕД. Для того, щоб вирішити деякі з перешкод, підприємство може: залучатися підтримкою іноземних суб'єктів, приймати участь у міжнародних заходах і грантах, здійснювати гнучке планування ЗЕД, диверсифікувати ринки збуту, адаптувати продукцію під нові ринки та сертифікувати її, укладати договори в стабільній валюті, збільшити число партнерів, оптимізувати логістику, використовувати сучасні цифрові інструменти.

Отже, зовнішньоекономічна діяльність допомагає розширити межі діяльності та відіграє важливу роль у процесі розвитку підприємства, особливо в довгостроковій перспективі. ЗЕД є оптимальним інструментом для досягнення бажаних цілей діяльності. Тому підприємства, які використовують свій потенціал ЗЕД можуть забезпечувати стабільний розвиток, підвищувати конкурентоспроможність, пропонувати на ринку унікальну продукцію та досягати економічного зростання. Хоча повномасштабна війна і вплинула на рівень ЗЕД, але є чимало можливостей та шляхів ліквідації наявних проблем.

Перелік посилань:

1. Зовнішньоекономічна діяльність. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 7.11.2024).